

YORICK ACTUAL

SANDA VIŞAN

Răzvan Mazilu
De la dans la musical

NEMIRA

SANDA VIŞAN

Răzvan Mazilu

De la dans la musical

Dacă nu e sănătatea și un CD să te aducă în viață
Adăugați în coș de cumpărare

CD nouă
Răzvan Mazilu
De la dans la musical

ISBN 978-606-552-021-3

Răzvan Mazilu
De la dans la musical

Sandu Vișan

VIŞAN SANDU

DE LA DANS LA MUSICAL

CD nouă 2014

Răzvan Mazilu ANTONACHESCU

Jean-Louis Merlin BIATY

Recital Anca Mălăi OMER

Tutu legea lui Răzvan Mazilu

O carte de recital, o poveste, o poveste de familie, o poveste de dragoste, o poveste de viață.

NEMIRA

ISBN 978-606-552-021-3

păr
cer
sei
găz
bez

Cuprins

1974	9
„Eu aşa vreau să mă fac, când chesc mare“	10
Altfel decât ceilalţi	16
A scrie cu Corpul	30
Marele început	31
Să cucerim lumea!	42
<i>Jocul de-a Shakespeare</i>	47
Dansează-mi ca ploaia	58
Solist pe scena Operei Naționale din București	64
Un coregraf în lumea teatrului	66
Un pic de neoclasic	70
Explozie de dans la Odeon	72
Despre Dorian și alții demoni	80
Joaca de-a cabaretul	94
Un marş fantastic	100
Fatala pasiune a tangoului	104
Muzica din venele blocului	114
Să fim generoși!	119
Dansul străzii	130
Ieșirea din labirint	133
Contra uitării	140
În spațiul sincretismului antic	147
<i>Nu știi nimic despre mine</i>	163
<i>The Full Monty</i>	168

Ne-desprinderea	184
Timișoara, mon amour	190
<i>Cabaret</i>	192
Câte ceva despre musical	215
<i>Ex nihilo nihil</i>	222
<i>West Side Story (WSS)</i>	226
Musicalul în România	254
Secretul fericirii	263
<i>Mon Cabaret Noir</i>	271
<i>Acta est fabula?</i>	282
Lista ilustrațiilor	291

„În primăvara lui, după ceodată nu mai întâlnișăm niciunul, de la dans la muzică, să devină evident pentru călător.

Cum nu în domeniile mele, nici Razvan și-a făcut un bilanț, în formă „Eu aşa vreau să mă fac, când chesc mare“

Odată aterizat pe Pământ, a petrecut ceva vreme, pentru a se adapta la lumea muritorilor. Și aproape că a reușit. Apoi a trecut la lucruri mai serioase, fiindcă avea multe de spus. Și a făcut-o în limba lui. Căci, aşa cum au șoptit ursitoarele, el era născut pentru a dansa. Mama lui a înțeles de la început că i-a fost trimis un copil cu stea. Și l-a urmat.

Doamna Dorina Mazilu

Îi plăceau mult poveștile și, de la vîrsta de trei ani, a început să danseze. La televizor se uita mai mult la balet. Când a văzut o înregistrare cu *Lacul lebedelor*, s-a așezat în pat, spunând: „eu aşa vreau să mă fac, când chesc mare“ (că nu putea să-l pronunțe pe „R“). Tot atunci l-am dus la o școală de balet de pe Strada 11 Iunie, la doamna Fotescu prima dată, care ne-a spus să continuăm, că are baletul în sânge. „Acest copil este născut pentru a dansa.“

Răzvan Mazilu

Mama mi-a povestit cum, odată, se transmitea baletul *Romeo și Julieta*, iar eu dansam în sufragerie, imitându-i pe balerinii de la televizor. Dansam și mă învărteam și, la un moment dat, mă prăbușesc pe covor și nu mai mișc. Mama se sperie, dă să mă ridice, iar eu îi răspund: „Lasă-mă, nu vezi că tocmai a murit Julieta?“

Respect pentru oameni și cărți

La începutul anilor '80 mergeam la cursurile de balet clasic ale unei Case a pionierilor și șoimilor patriei, aşa cum se numeau atunci, de pe Calea Șerban Vodă, lângă Biserica Sfântul Spiridon. Acum nu mai ştiu ce se află acolo, probabil o firmă. Pe atunci era un spațiu binecuvântat, total rupt de realitate. Chiar și în comunism mai aveau loc miracole.

Îmi amintesc o sală destul de mare, cu parchet, astfel încât încăpea și pianul cu coadă și mai era loc și pentru un vestiar cu perdele roșii de plus, unde părinții stăteau și așteptau, trăgând cu ochiul prin crăpătura draperiei. Îmi amintesc profesoara de balet care era un adevărat personaj – o fostă balerină rusoaică, destul de în vîrstă, înaltă, planturoasă, blondă, elegantă și care vorbea cu accent. Doamna Boscu. În acel început rău prevestitor al deceniului nouă, părea aproape ireală prezența acestui personaj coborât parcă din filmele lui Fellini.

Doamna Dorina Mazilu

– Când școala de pe 11 Iunie s-a desființat, am mers la Casa pionierilor și a șoimilor patriei. Cum l-a văzut, doamna Boscu mi-a zis: „nu cred că o să rămână la mine, pentru că nu sunt și băieți la cursul meu.“ Lui Răzvan i-a plăcut însă acolo, iar doamna Boscu și corepetitoarea, doamna Irina, din „Prinț“ nu-l mai scoteau: „să vină Prințul!“ S-au obișnuit cu el și lui i-a plăcut, că erau numai fetițe, până când au mai apărut încă doi băieți.

– Dar nu vă era greu? De câte ori pe săptămână mergeați la școala de balet?

– Cred că miercurea și vinerea, câte două ore. Si veneam din Drumul Taberei, unde ne-am mutat când Răzvan avea patru ani. Niciodată nu s-a plâns și nu a spus că nu mai vrea să meargă.

Respect pentru oameni și cărți

Uneori venea cu mașina 318, până la capăt, la Operetă, unde mă aștepta în stație. Era pregătit, cu o cărticică în mână, stătea rezemat de perete, într-un picior. Îl învățasem cum să coboare, să mă aştepte și eu veneam de la serviciu și îl duceam la cursurile de balet.

Răzvan Mazilu

– Care este prima senzație legată de lecțiile de balet ?

– Îmi amintesc foarte exact prima zi în care m-am așezat cu două mâini la bară (aşa încep exercițiile în baletul clasic), pentru că întâlnirea cu această minunată femeie mi-a marcat existența. Abia începusem exercițiul, un *battement tendu* sau *plié*. Ea s-a apropiat de mine și m-a întrebat dacă vreau să mă fac balerin. Da, am spus, și de atunci am devenit favoritul ei și a început să îmi spună Prințul. Eram singurul băiat printre foarte multe fetițe care tot veneau, plecau, abandonau, numai eu rămâneam și dansam cu toate, pentru că mă duceam la toate cursurile. Abia aşteptam să mă duc să dansez. Mama încă păstrează în șifonier o adresă către școala generală de cartier, unde am urmat clasele I-III, prin care doamna Boscu solicita direcției să fiu o excepție de la regulamentul școlar, care prevedea ca elevii să aibă părul scurt. O măsură comunistă, ca și uniforma școlară, după părerea mea.

Tot doamna Boscu a fost cea care a sfătuit-o pe mama să urmeze mai departe cursurile școlii oficiale de balet. Pe atunci, școala de balet nu avea autonomie, era Secția de coregrafie din cadrul Liceului de Muzică „George Enescu“.

– Cum ai ajuns, de fapt, la școala de balet ?

– Evident, mama a fost cea care m-a dus de mână la cursuri de balet. Nu pentru că voia neapărat, așa cum în mod disperat își doresc și alte mame, să fiu artist, să mă facă vedetă, nu

Respect pentru oameni și cărți

pentru că ea ar fi avut veleități artistice ratate, ci pentru că A ÎNTELES. A văzut, a înțeles, i-a păsat. Cum dansam prin casă, cum imitam dansatorii din emisiunile de varietăți de la televizor, cum înscenam adevărate spectacole în sufragerie, mi-a înțeles tipul de sensibilitate care, poate, anunță un artist.

– Ai și tu, precum Eliade, cu strada Mântuleasa, un spațiu mitic al adolescenței?

– Toți anii mei de dans în copilărie și adolescență s-au petrecut în zona 11 Iunie, Mitropolie, Cantemir, Parcul Carol, Splaiul Independenței, Operă. Acolo au fost primele școli de dans, primele cursuri, apoi Liceul de Coregrafie. Tot acolo era locul de muncă al mamei, care era confectioner, la o fabrică ce azi nu mai există, „Apollo“. Îi era, deci, mai ușor să mă ducă la orele de dans și să mă ia după serviciu. Și cu tata mergeam. Tata era sudor la Fabrica „Metalica“, un meseriaș foarte bun. Niciodată nu am auzit-o pe mama sau pe cei din familia mea, spunându-mi că nu au timp sau că fac un efort. Dar eu știau că nici ușor nu le era!

Din 1979, când ne-am mutat din Șoseaua Giurgiului, unde m-am născut, în cartierul Drumul Taberei, într-un apartament primit de la serviciu, de tatăl meu, au început teribilii ani '80 ai epocii comuniste. O perioadă oribilă, din ce în ce mai grea, mai absurdă, mai criminală, mai sărăcită.

Doamna Dorina Mazilu

– Vă cerea mereu să-i cumpărați cărți de povesti, cum am auzit?

– Îi cumpăram, dar avea și de la sora lui mai mare, care a făcut Liceul de filologie, avea ce să învețe de la ea. Mergea la spectacolele de la Operetă, aproape în fiecare duminică.

– Și stătea cuminte? Că era totuși mic...

Altfel decât ceilalți

Răzvan Mazilu

– Liceul de Coregrafie a însemnat intrarea pe marea poartă oficială a baletului, nu?

– Pe cât de minunată a fost perioada cursurilor de dans de la Casa Pionierilor, cu doamna Boscu, unde totul era un joc creativ și o atmosferă artistică, pe atât de dezamăgitoare și dezarmantă a fost cea a cursurilor la școala oficială de coregrafie.

– Dar ce-ți închipuiai despre școala pe unde au trecut toți balerinii români?

– Realitatea a contrazis orice mi-am putut eu imagina. Nu erau condiții, sălile erau improvizate, reci, murdare și urâte. Vestiarele, de-a dreptul insalubre. În colțurile sălii de balet erau găuri și bobite roz, cu otravă pentru șoareci.

Pianele eraudezacordate, era foarte frig iarna, scoteam aburi pe gură în sala de balet și îmi amintesc și zile când dansam cu mănuși și fulare. Nu exagerez cu nimic!

– Dar realitatea materială, determinată de condițiile generale ale epocii, nu era compensată de atmosferă creativă din școală?

– Gustul meu estetic precoce și deja pretențios nu era deloc satisfăcut. Mă așteptam la o atmosferă de mare emulație artistică, de mare rafinament, elegantă, specială. Nimic din toate astea, din contră! Mă așteptam la sensibilitate, la stimularea fanteziei, la zâmbete... Aveam o viziune cu totul naivă, idealizată, a școlii

Respect pentru oameni și cărți

de balet, ceva în genul școlilor Isadorei Duncan sau Doris Humphrey, în care noi, elevii, să pictăm, să citim împreună, să mergem la concertele de la Ateneul Român, să vizităm muzee.

– Și nu era aşa?

– Aiurea! Am primit, în schimb, o atitudine intimidantă, lipsită de generozitate, inhibitorie, din partea tuturor – profesori, colegi. Mă simteam un intrus, nu înțelegeam nimic. Micul meu univers plin de vise era bulversat. Cazi de la etaj și ești dat cu capul de toți pereții, uneori la propriu, pentru că, trebuie să-o spun, cursurile de balet se făceau cu foarte multă violență. Ne era frică, dar pe atunci nu existau telefoanele mobile, cu care profesorii ar fi putut fi înregistrați. Și nu trauma fizică era cea care conta, ci urmele lăsate în sufletul nostru, de jigniri și umilințe.

Când eram copil, mă impresionase o carte, *Mica balerină*, despre viața Galinei Ulanova, carte în care era descris un sistem, cel al școlii de balet sovietice, foarte crud și dur. Nu era nicio exagerare. Și noi am avut parte de cruzime.

– Dar această cruzime, cum o numești, nu facea, cel puțin atunci, parte din sistemul de disciplină profesională? Nu cumva s-au schimbat standardele de evaluare, între timp, devenind mai protective pentru individ?

– Eram ca o plantă care, dacă o uzi și o pui în lumină, crește și înflorește. Atunci, deși eram adolescent, am înțeles că realitatea este implacabilă, crudă, palpabilă, te trezește din vis. Am regăsit, mult mai târziu, aceeași senzație în trăirile personajului lui Bjork, din filmul *Dancer in the Dark*, al lui Lars von Trier. Ca mine, eroina visa la o lume idealizată, perfectă. Realitatea însă, implacabilă, îi apropiă pașii de moarte.

– Din copilărie am crescut cu sentimentul că sunt altfel decât ceilalți copii: mă uit în pozele mele și văd un chip foarte dulce. Eu aveam părul lung, în timp ce alții băieți erau obligați să se tundă. Mersul meu era altfel, în fine, deschiderea mea față de oameni, cu efuziuni uneori exagerate, toate acestea m-au făcut să mă simt... o să râdeți...

– Nu conta!

– Ei bine, precum personajul interpretat de Nicole Kidman în filmul *Dogville*, care m-a marcat și ale cărui înțelesuri le tot descopăr. Trebuie să spun că Lars von Trier este unul dintre regizorii mei de film preferați, alături de Fellini, Almodovar și Iñárritu.

Într-o societate ca a noastră, săracită, ignorantă – căci viața mea nu se desfășura doar la școala de balet și în mediul artistic – a fi altfel însemnat ca ceilalți să-ți facă viața un infern, să te linșeze. Tot ce e „altfel“ e judecat. Oamenii au o voluptate sadică de a judeca alți oameni, iar în România, aceasta poate căpăta accente și mai dramatice. Iar mie niciodată nu mi-a plăcut să merg cu turma. Personajul lui Nicole Kidman își ucide răufăcătorii la finalul peliculei, dar eu nu cred că aş avea puterea să apăs pe trăgaci.

– Să înțeleg că ai simțit nevoia unei libertăți absolute, chiar de când încă nu cunoșteai conceptul?

– Cred că da. Privind în urmă fără mânie, mă gândesc că ideile Isadorei Duncan de a se dansa liber, total liber și cu pasiune, capătă și mai mult sens. Elev la școala de balet fiind, era cumva clar că lumina zilei că personalitatea mea dorea altceva, era altceva, dorea să se exprime liber, îmi plăcea să inventez, să mă joc, să simt, să exersez emoții. Dar profesorii mei se pare că nu o cîtiseră sau nu au înțeles-o pe Isadora. Iar eu, la cursuri, nu mai înțelegeam nimic din artă și din dans. Încercam să intru, fără

Respect pentru oameni și cărți

succes, într-un „pat al lui Procust“, în care, desigur, mă simțeam inconfortabil.

– Să presupunem (ipoteză puțin probabilă!) că un Tânăr din ziua de azi ar vrea să afle câte ceva despre timpul în care ai crescut tu. Ce i-ai spune?

– Am crescut într-o epocă oribilă, criminală, în care adolescența generației mele s-a petrecut aproape pe întuneric – la propriu! și nu mai exista absolut nicio promisiune de fericire. Îmi amintesc drumul prin zăpadă, iarna, de la Piața Unirii către Strada 11 Iunie, unde era școala, și cum totul, zilnic, în jurul nostru se dărâma, se demola, zidurile Spitalului Brâncovenesc, Hala Unirii, biserici, case splendide, Opereta de pe Splai, toate, pe rând, erau rase și peisajul devenise absolut însășimantător, ca după un război.

– Acesta era „peisajul după bătălia“ lui Ceaușescu împotriva istoriei orașului și a centrului vechi al capitalei, unde voia să implanteze o nouă structură arhitectonică a socialismului victorios, destinată „elitei“ din partid și din Securitate. Cu toate dramele produse, chiar a izbândit, spre beneficiul rechinilor imobiliari postdecembriști. Dar această atmosferă de sfârșit de lume nu era anihilată, când intrai pe poarta școlii, în lumea artistică a dansului?

– Nu. Având nevoie de picioarele mele, de corpul meu, ca să nu alunec pe gheata care pe atunci nu se îndepărta, îmi puneam șosete flaușate peste cizme. Ajungeam la școală și, în sala de balet, era frig ca afară, era ger, îmi amintesc cum scoteam aburi pe gură. În timpul orei de balet transpiram și ne era teamă să nu ne îmbolnăvим.